І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 26, 1957 No. 121. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ХОТІВ БИ ПЕРЕДАТИ СТЕЙТАМ ДЕЯКІ ІЗ ФУНКЦІЙ ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ

Вільямсбурґ. — На 49-ій річній конференції американських губернаторів, у якій беруть участь репрезентанти 45-х стейтів і чотирьох територій, виступив у понеділок дня 24 червня през. Айзенгавер із промовою, в якій з'ясував конечність деякої децентралізації виконної влади у З'єдинених Державах Америки. У своїй промові през. Айзенгавер висловився за передачу стейтовим губернаторам і їх урядам деяких функцій федерального уряду, зокрема в податковій ділянці. У своїй пропозиції през. Айзенгавер покликався на опінію одного з „видатних науковців", що теперішня тенденція до централізації урядової влади у Вашинґтоні може привести до такої ситуації, що стейти стануть „безсильними сателітами крайового уряду". Деяким виходом із загрозливої для демократичної свободи ситуації може бути перекинення частини федеральних обов'язків на стейти, особливо ж тих тягарів, що зв'язані із збиранням податків. Здійснюючи таку децентралізацію — на думку Президента — можна буде заощадити чимало грошей, що їх витрачується тепер у зв'язку із відводженням податків до Вашинґтону і потому із переводженням їх знову до окремих стейтів на такі чи інші цілі. Багато із функцій, що їх виконує тепер федеральний уряд, належали колись до стейтових властей, але з огляду на таку чи іншу конечність, їх передано тимчасово чи й на постійно федеральному урядові. Із завдань, що їх можна б передати стейтовим урядам, през. Айзенгавер назвав такі справи, як будівництво нових шкіл, дуже актуальне і конечне зогляду на зріст числа учнів, прочищення міських нетрів і будова нових мешкальних дільниць, боротьба з природними катастрофами, такими, як повені і гураґани і вкінці справа безпеки дорожнього руху. В деяких із цих ділянок стейтові чи міські уряди не змогли виконати своїх завдань і обов'язків і в багатьох випадках зверталися за допомогою до федерального уряду, що й привело до переванташення Вашинґтону справами, які належать наділі до стейтів чи міст. На закінчення своєї промови през. Айзенгавер запропонував створення спеціяльного комітету, зложеного з репрезентантів стейтів, який мав би зайнятися проблемами децентралізації центральної влади і поступовим перейняттям деяких із функцій федерального уряду. Присутні на конференції губернатори поставилися позитивно до пропозиції Айзенгавера, висловлюючи тільки деякі застереження практичного порядку.

Демократи втрачають голоси негритянських виборців

Ню Йорк. — Крайове Товариство для Поступу Кольорових Людей стверджує напередодні своєї конвенції в Дітройті, що негритянське населення цієї країни стає незалежним від впливів Демократ. партії, південні члени якої явно виступають проти ухвалення законопроєкту про охорону громадянських прав, який вніс до Конґресу республіканський уряд. Негритянське населення не перейшло на бік Республіканської партії, але воно є рішене підтримувати під час найближчих виборів „ліберальних" кандидатів з обох партій, які зобов'яжуться голосувати в обороні негритянського населення. В річному звіті цього товариства говориться про те, що південні демократи, виступаючи в обороні расових обмежень, загрожують американській волі, яку ґарантує всьому населенню країни її конституція. Проти демократів виступають не тільки південні негритянські виборці, але також і північні, як це вже виявилося під час виборів в 1956 р. Негри не є вдоволені і з північних демократів, які не мають відваги рішуче виступити проти своїх південних колеґ — членів Конґресу.

Представник „Самопомочі" взяв участь у конференції кредитових кооператив

Монтісело, Н. Й. — В днях 12-16-го червня ц. р. тут відбувалася річна конференція і загальні збори делеґатів федеральних і стейтових кредитових кооператив, в яких взяв участь і представник кредитової кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, її голова п. Ю. Ревай. На конференції між репрезентантом Федерального Бюра у Вашинґтоні (п. К. Л.Ваймер) і головою централі „Самопоміч" (п. Ю. Ревай) вияснено справу кредитової кооперативи у Гартфорді та обговорено справу творення дальших кредитових кооператив „Самопоміч". При тій нагоді з'ясовано так само справу, чому якраз Т-во „Самопоміч" зацікавлене цим рухом. Позитивний вислід конференції відкриває можливості до творення дальших кредитових кооператив „Самопоміч" в Америці.

Інформують Айзенгавера про „чисту" атомову бомбу

Вашинґтон. — Творці водневої бомби відвідали президента Айзенгавера і інформували його про те, що вже вдалося випродукувати таку водневу бомбу, яка є „чиста" на 95 відсотків і її радіяція є дуже мала, бо тільки кілька відсотків. Про це докладали Президентові д-р Ернест Лоренс, д-р Марк М. Міллс і д-р Едвард М. Теллер, які були в товаристві голови Комісії Атомової Енерґії адмірала Луїса Л. Стравса. Після відвідин в Білому Домі адмірал Стравс заявив на пресовій конференції, що існує можливість випродукувати таку водневу бомбу, яка буде діяти тільки на тому воєнному тері, де її скинеться, і зовсім не буде видавати радіяції, яка б була шкідлива для населення, яке є дальше від фронту. Член Комісії Атомової Енерґії д-р Вільярд Ф. Ліббі заявив, що не можна погодитися на припинення пробних атомових експльозій, бо тоді не можна було б провірювати нових бомб, щоб осягнути повну їхню „чистоту", змагаючи до продукції такої водневої зброї, яка зовсім не буде залишати шкідливої радіяції.

Свобода слова не стосується до непристойної літератури

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив, що Конституційна охорона свободи слова і преси не відноситься до непристойної літератури і зовсім її не охороняє. Суддя Вільям Дж. Бреннен, який є автором опінії більшости в цій справі, заявив, що Конституція зовсім не обороняє тієї літератури, яка розбуджує „нечисті сексуальні думки", або яка відноситься до „протисоціяльної поведінки", і тому автори або продавці такої літератури не можуть користати з першої поправки до Конституції, яка ґарантує громадянам ЗДА волю слова, преси і кев?бмел Але суддя Бреннен заявив, що „стать (секс) — як велика містерійна сила в людському житті, безперечно є цікавою проблемою", і тому література з цієї ділянки є хоронена конституцією, якщо ті писання не збуджують в читачів нечистих сексуальних думок. Найвищий Суд має ще зібратися в понеділок 8-го липня, щоб вирішити справу вояка Вільяма С. Джірарда, якого має судити японський суд за застрелення японки. Федеральний суддя вирішив, що Джірарда не повинен судити японський суд, бо це було б порушенням громадянських прав Джірарда.

Рекомендують Конґресові перевірку шкідливости куріння тютюну

Вашинґтон. — Комісія для збільшення промислового використання рільничих продуктів звернулася до Конґресу з рекомендацією, щоб провірити наслідки куріння тютюну на людське здоров'я, про що недавно повідомляло Крайове Товариство для Поборювання Пістряка на зборах Американського Лікарського Товариства. В цій рекомендації говориться про те, що постійне публічне твердження про те, що куріння цигарок спричиняє недугу пістряка легенів і недугу серця, — може бути причиною того, що не будуть використані великі запаси тютюну, і внаслідок цього державна скарбниця втратила б багато на податках від цигарок, бо з видаваних річно 5 більйонів долярів курцями на тютюнові вироби більше як 2 більйони йде на податки. Куріння цигарок було зменшилося в 1954 році, коли був появився початковий звіт про шкідливість куріння, але пізніше прибутки з податків від тютюнових виробів знову збільшувалися. Після опублікування кінцевого звіту про шкідливість куріння знову можуть зменшитися податки від куріння.

Населення Гаїті не є вдоволене з урядування військової хунти

Порт о Прінс, Гаїті. — Кореспондент щоденника „Ню Геральд Трібюн" Том Ламберт повідомляє, що покищо в цій негритянській республиці панує спокій, бо його бережуть при допомозі війська і поліції. Та ніхто не знає, як довго цей спокій дасться втримати, бо навіть не всі вояки і офіцери підтримують тричленну військову хунту, яка є тепер при владі. Крім того багато політиків веде підривну діяльність проти теперішньої влади військовиків, спричиняючи економічну кризу в країні. Військова хунта не має адміністраційного досвіду. На членів кабінету покликані особи, які досі не мали нічого з адміністраційною службою. Наприклад на міністра закордонних справ найменовано офіцера, який знає численних чужинців, але не визнається на закордонній політиці. Міністром справедливости є офіцер, який колись вивчав право, і це є його єдиною кваліфікацією на це становище.

Д-р Вол. Ґалан, президент ЗУАДК, вернувся з поїздки ди Европи

Ню Йорк. — У понеділок 24-го червня вернувся літаком з двотижневого побуту в Европі д-р Вол. Ґалан, президент Злученого Українського Допомогового Комітету. Д-р Ґалан, що їздив з доручення Екзекутиви ЗУАДК та в порозумінні з державним департаментом для перевірки теперішнього стану і положення залишенців, як і нових втікачів з-поза залізної заслони, побував у Мюнхені, Франкфурті і Бонні в Німеччині, в Зальцбурґу і Відні в Австрії, як також у Парижі та в Женеві, відбув цілий ряд зустрічів і розмов як з представниками українських втікачів, так і з відповідними державними властями. Звіт із його поїздки буде зданий з нагоди найближчих нарад Екзекутиви ЗУАДК, що відбудуться в суботу, 29-го червня.

„Свобода" прощається із своєю довголітньою урядничкою

Джерзі Ситі. — В понеділок, 24-го червня працівники редакції, адміністрації і друкарне В-ва „Свобода" прощались спільною вечерою із своєю довголітньою співробітницею, п. Йосипиною Ґіббонс, яка 6-го липня залишає В-во, виходячи заміж за п. Р. Нелсона, донедавна полковника американської армії, а тепер інженера Радіової Корпорації Америки. В прощальній вечері взяли участь і гол. предс. УНС п. Д. Галичин та гол. касир УНС п. Р. Слободян. П-ні Ґіббонс працювала у „Свободі" як асистентка адміністратора, заступаючи принагідно також редактора англомовного „Українського Тижневика". На пам'ятку передано пані Й. Ґіббонс великий образ-олій арт.-мал. Михайла Мороза.

Корейські комуністи пропонують нову конференцію

Сеуль. — Комуно-корейське радіо з північно-корейської столиці Пйонґянґ, лаючись на Об'єднані Нації і З'єдинені Держави за проголошене в минулий четвер 20 червня уневажнення постанови перемир'я, що забороняла підвищувати бойову силу обох сторін в Кореї, звернулось в минулу суботу 22 червня з закликом, щоб негайно скликано нову конференцію для справи „мирного з'єднення" Кореї. Як комуністи уявляють собі те з'єднення та хто мав би брати участь у такій конференції — нічого в тій пропозиції не сказано і саме це найкраще говорить про виключний пропаґандивний характер тієї пропозиції. Мовляв, всі чужі війська повинні негайно очистити територію Кореї, а з'єднення країни мають перевести „самі корейці", як свою „внутрішню справу". Що значить в розумінні корейських комуністів „внутрішня справа", видно по тому, що вони відразу називають уряд Республіки Кореї „клікою Синґмана Рі", іншими словами — з'єднення в Кореї могло б статись тільки на базі заволодіння комуністів в цілому краю.

Англія розглядає можливість евакуації Кипру

Лондон. — Англійський уряд розглядає можливості, чи не можна б перенести головну кватиру англійських збройних сил на Середньому Сході із острова Кипр у східній частині Середземного моря до порту Адену в Арабії або до колонії Кенії в Африці. На можливість перенесення англійської бази з Кипру натякнув міністер оборони Дункан Сандіс на летовищі безпосередньо після свого повороту з 11-денної інспекції військових споруд в Адені, Кенії і Лібії. Недавно він об'їздив Ґібральтар, Мальту і Кипр — всі три англійські бази на Середземному морі. Англія встановила головну кватиру своїх збройних сил на Середній Схід на Кипрі у 1955 році, швидко після того, як в жовтні 1954 році підписано з Єгиптом договір про відкликання англійських військ з обширу Суезького каналу. У 1957 році англійці почали розбудовувати летовища і військові будинки в Кенії, але закинули цей останній проєкт у користь Кипру. В минулій осені, коли Англія виступила збройно проти Єгипту, показалось, що база на Кипрі має багато недоліків. Її вартість зменшило політичне напруження, викликане підпільною анти-англійською акцією кипрсько-грецьких революціонерів. Перенесення з Кипру головної англійської кватири не означало б, щоб Англія зовсім зреклася Кипру, як одної з своїх морсько-летунських баз.

Хрущов ображує, а Мікоян перепрошує

Варшава. — Перший совєтський віце-прем'єр Анастас Мікоян прибув до Варшави перепрошувати польських комуністичних керівників за авантуру, яку зробив минулого місяця в Москві Хрущов. Тоді-то ціла польська делеґація у проводі з Владиславом Гомулкою і Йосифом Циранкевічом та фахівцями господарських і фінансових справ поїхала до Москви на господарські переговори. Під час отих переговорів Гомулка представив большевикам рахунок на 300 мільйонів рублів (75 мільйонів долярів) за користування Совєтами від кінця останньої війни польськими залізницями і взагалі всіми комунікаційними засобами в Польщі для своїх військ — без ніякої заплати. Хрущов — як твердять закордонні кореспонденти у Варшаві — страшне обурився і „висипався" проти польських комуністів. Та сцена у Москві мала нагадувати брутальну сцену, що її зробив був Хрущов польським комуністам у жовтні минулого року у варшавському Бельведері, колито він і група інших „колективних диктаторів" приїхали були до Варшави, щоб перешкодити виборові Гомулки на першого секретаря компартії та зберегти „польського" маршала Рокосовського на його становищі фактичного московського генерал - губернатора у Польщі. Коли Хрущов почав кричати, що Гомулка хоче „запродати Польщу американцям і сіоністам" — то Гомулка встав і вийшов. В кілька днів пізніше Хрущов буцім-то телефонував Гомулці з Москви і перепрошував його за той свій вибух. Тепер Мікоян має повторити те перепрошення та конкретно переговорювати про польські фінансово-господарські претенсії до Совєтів. Хрущов взагалі не хотів навіть говорити про те, що треба Польщі заплатити за користування її залізницями для військових та вантажних совєтських транспортів. Навпаки, він закинув полякам, що вони хочуть „доїти" Совєтський Союз, та іронічно радив їм шукати собі джерел допомоги „деінде", куди вони ніби вже знайшли собі стежку, — натякнувши прозоро на польські заходи щодо допомоги із ЗДА.

У Франції підвищено значно податки

Париж. — Новий французький прем'єр Моріс Бурже-Монорі дістав в понеділок 24 червня ц. р. в палаті депутатів вотум довір'я більшістю 251 голос проти 210, при чому він пов'язав його з голосуванням над його фінансово-фіскальною програмою. Ця програма була майже повністю повторенням тієї самої програми, яку французький парламент відкинув у своєму голосуванні три тижні тому, поваливши тоді тією своєю відмовою уряд Ґю Молле. Бурже-Монорі заявив тепер, що кожний уряд, який прийшов би у Франції до влади, мусів би представити парляментові таку саму програму для рятування французької економіки. Підставою цих реформ є драстичне піднесення посередніх податків, в першій мірі через підвищення цін на ґазоліну, а потім — на цілу довгу низку прерізних предметів, як теж безпосередніх доходових податків, від па патентів і т. д. На голосування „за" вплинуло теж переконання багатьох послів, що не можна відкладати аж до осені голосування над двома дуже важливими міжнародними договорами: про Евратом (спільне добування атомової енерґії для мирних цілей в шістьох західньо-европейських державах) і про спільний західньо-европейський господарський ринок. Ратифікаційна дебата над цими законами має розпочатися 2 липня. Зрештою — коментують часописи — коли б посли французького парляменту захотіли були щиро голосувати над вотумом довір'я урядові та над його проєктом нових податків, то вони напевно у великій більшості були б голосували — „проти".

● **У Сіямі** (Таї) будують коштом 100 мільйонів дол. довгу на 1,500 стіп і високу на 506 стіп водну греблю у віддалі за 260 миль на північ від столиці краю, Банґкоку. Ціль греблі подвійна: наводнювання і водна сила для електрівні. Половина з 20 мільйонового населення Сіяму користатиме з тієї греблі. 70 мільйонів дає Світовий Банк в Ню Йорку, а 330 мільйонів — Сіям.

ЗДА ПРОПОНУЮТЬ СОВЄТАМ ВИМІНУ РАДІО-ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ПЕРЕДАЧ

Вашинґтон. — Асистент державного секретаря для взаємин між Сходом і Заходом, Вільям Лейсі передав у понеділок 24-го червня ц. р. совєтському амбасадорові Георгієві Зарубінові коротку ноту з конкретною пропозицією переводити „реґулярну виміну нецензурованих радіо-телевізійних передач". У ноті говориться, що „пізніше" устійнено б, як часто має відбуватися та виміна та що саме становило б зміст передач. Совєтський амбасадор Зарубін відмовився будь-що сказати на цю тему, поки не дістане в цій справі вказівок від московського уряду. Що стосується американської сторони, то американський погляд на цю справу має розвинути ширше віце-президент Ричард М. Ніксон у своїй промові, яка була заповіджена на вівторок 25-го червня у Міннеаполіс. Американська преса пригадує при цій нагоді, що зараз після того, як 2-го червня ц. р. Хрущову уможливлено виступ в американській радіо-телевізійній сіті, лідер демократичної більшости в Сенаті Линдон Джансон домагався, щоб те саме право прислугувало американській стороні в совєтських радіо-телевізійних передачах. Однак першу конкретну пропозицію цього роду зроблено на Женевській конференції „на вершинах" в жовтні 1955 року. 9-та точка програми, яку західні альянти подали большевикам у 17-х точках, говорила виразно про виміну інформацій з ділянки культури й технології, при чому казалось конкретно, щоб що-місяця обмінюватись реґулярно півгодинними передачами. Совєти відкинули тоді цю пропозицію, але З'єдинені Держави повторили її 29-го червня 1956 р. Тепер також нема великих виглядів, щоб большевики погодились на американську пропозицію, дармащо Нікіта Хрущов був дуже задоволений своїм радіо-телевізійним виступом і може захоче дістати в майбутньому таку нагоду. У ході „культурних контактів" Зарубін переговорює з нюйоркською Метрополітен Оперою щодо її виступу в Москві, при чому відтіль мав би приїхати до Ню Йорку „Бальшой Валет". На серпень передбачується знову виміну „туристів": фахівців з ділянки народного здоров'я та стального промислу. Большевики очевидячки воліють такі „прогулянки", при чому вони можуть завжди між своїми „туристами" і „фахівцями" висилати бажану скількість шпигунів, а кожна їхня „прогулянка" стояла б під кермою і доглядом політкомів, — від дійсної виміни ідей та інформацій. Для ЗДА і взагалі західнього світу така виміна ще й тому некорисна, що в СССР радіо-телевізійна сіть відсотково куди менша, ані ж в ЗДА і на европейському Заході. Тільки десяток совєтських міст мають телевізійні стації. Тільки півтори мільйона осіб — і то за совєтською офіційною статистикою — мають в СССР телевізори, а більшість сов. громадян мають примітивні радіоапарати, чи пак тільки гучномовці, без можливости вибирати стації.

Совєтські воєнні кораблі проявляють таємничу активність на Середземному морі

Каїро. — Два совєтські нищильники і 1 танкер переплили в минулу неділю Суезьким каналом від Порт Саїду в південному напрямку. Вони повідомили єгипетську владу, що пливуть з Севастополя над Чорним морем до Владивостоку на Далекому Сході, але „можливо, що зупиняться якийсь час на Червоному морі". Наприкінці минулого тижня в східній частині Середземного моря появилося шість совєтських воєнних кораблів, які переплили також Дарданельську протоку, повідомивши раніше про це турецьку владу. У проводі тієї фльотилі був кружляк „Міхаїл Котузов". Не відомо, чи два нищильники, що переплили Суезький канал, належали до тієї середземноморської ескадри, чи виплили з Чорного моря самостійно. Майже в тому самому часі три совєтські підводні човни приплило до Порт Саїду й єгипетський уряд офіційно потвердив, що їх „закуплено" в Совєтському Союзі. В Ізраїлі лякаються, що ті новопридбані підводні човни будуть служити Єгиптові для бльокади ізраїльських кораблів в затоці Акаби. Водночас, поява совєтських нищильників на водах Червоного моря може служити тій самій цілі. Совєтські ж воєнні кораблі в східній частині Середземного моря мають ніби становити противагу до Шостої американської фльоти на Середземному морі та призначені для підкреслення совєтської сили в очах арабських країн. Від 1917 року вперше совєтські воєнні кораблі покористувались Суезьким каналом. В 1917 році німці затопили були російський нищильник, який виплив з Суезького каналу на Середземне море. Аж у 1954 році Совєти поставили пам'ятник на могилі погиблих тоді російських моряків, похоронених в Порт Саїді.

В АМЕРИЦІ

● **Командант вітрильного корабля „Мейфлавер II"** капітан Ален Віллієр заявив, що той корабель можна буде оглянути тільки з руштування, яке буде зроблено коло нього, і ніхто з туристів не може входити на поклад корабля. В липні цей вітрильник прибуде до Ню Йорку, де його зможуть оглядати туристи за окремою заплатою.

● **Секретар скарбу** Джордж М. Гомфрі заперечив вістку поліциста з Клівленду, який твердив, що секретар скарбу їхав автом із недозволеною швидкістю, і треба було припинити його авто. Але поліційний сержант Сем Дінарді підтримує свою першу заяву, хоч і признає, що не покарав Гомфрі за недозволену їзду.

● **Приватний літак** розбився коло Гардінсбурґу, Кентоки, і в ньому згинули три особи, які в ньому їхали. Причина цієї катастрофи не є відома.

● **Нюйоркський щоденник „Геральд Трібюн"** збільшив ціну за один примірник із 5 до 10 центів. Це збільшення ціни важне тільки в тих місцевостях, які є віддалені принаймні 100 миль від Ню Йорку. Подібне збільшення ціни встановив і другий нюйоркський щоденник „Ди Ню Йорк Таймс".

● **Коло Порт Гарді** в Бритійській Колумбії, Канада, розбився транспортовий літак, і в цій катастрофі згинуло 14 осіб, і тільки 4 врятувалися. Згинули 12 пасажирів і два члени залоги, врятувалися 3 пасажири і один член залоги.

● **В Филаделфії** померла в віці 87-ох років панна Сара Діксон Ловрі, відома письменниця і провідниця жіночого руху, яка з успіхом боролася за те, щоб жінки дістали виборче право. Вона дістала багато відзначень за свою працю, в тому і золоту медалю.

● **Республіканський** конґресмен із Ню Джерзі Пітер Френклінгайсен заявив своїм виборцям, що прийняття республіканських конґресменів в Білому Домі президентом Айзенгавером було дуже корисне, бо воно дало можливість кожному конґресменові виявити свій погляд Президентові, який міг довідатися, що думають республіканські виборці.

У СВІТІ

● **Англійська влада** відмовила просьбі, щоб не стосувати обов'язуючої в Англії кількатижневої карантанни для звірят, що їх ввозиться до Англії, — у відношенні до тресованої собаки, провідника сліпого американського студента Дейвіса Діксті, що дістав стипендію від англійського університету. Тому, що студент не може ступити кроком без свого вірного товариша й опікуна - собаки, він радше не скористає з стипендії, ані ж мав би зректися собаки.

● **Бельґійці** перевели сфотографування цілости своєї африканської колонії Конґо, величиною 910,000 кв. миль. Світлини роблено з літаків, із висоти від 5,000 до 15,000 стіп. До цього часу розпродано в Бельгії коло 600.000 світлин із різних частин Конґо. Деякі світлини, які стосуються копалень уранію і міді — засекретчено.

● **Московське радіо** повідомило, що в СССР випустять в цьому році на книжковий ринок п'ять мільйонів книжок англійських авторів. На російську мову зладжено переклади творів Чарлза Дікенза, Джіром Джірома, Джана Ґельсворті, А. Конана Дойла, Вальтера Скотта і Сомерсета Мома, як теж поетів Шеллея і Вирнса .

● **До Гонґ Конґу** прибули два американські католицькі духовники, звільнені з комуно-китайської в'язниці, Джан А. Говл і Чарлз Дж. МекКарті. Обидвох засуджено за „розсівання фальшивих вісток і поміч у шпигунській ролі". Їх арештували були 15 червня 1953 року. Обидва перевели чотири роки у в'язниці. Отець Говл частинно спаралізований внаслідку примусового сидження довгими годинами на земляній долівці в келії, без права ворухнутись, під яскравим електричним світлом. „Суд" над ними відбувався у великій кімнаті, в якій крім „судді", „прокуратора", підсудних і сторожів нікого більше не було.

● **Маляйська федерація** буде найближчою незалежною державою у світі. Урочисте проголошення державности в столиці Куаля Люмпур заповіджено на 31 серпня ц. р. Хоч нова держава не хоче належати до про-західнього бльоку СЕАТО (Південно-східній азійський оборонний союз), проте вона має вже двосторонні союзи з Англією, Австралією і Новою Зеляндією, яким дала право на морсько-летунські бази. На свій день державности уряд Маляйської федерації не запросив ні одної комуністичної держави.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙМЕНУВАННЯ СТАРЧЕВСЬКОГО

Минулої п'ятниці, 21-го червня, відбулося в Оттаві, столиці Канади, заприсяження нового, цим разом консервативного уряду Канади, а між міністрами, що складали присягу, був і Михайло Стар-Старчевський, син українських іміґрантів з Ошави, що перебирав важливий пост міністра праці. Канадійська і американська преса, включно з „Ню Йорк Таймсом", окремо підкреслюють українське походження нового міністра праці, додаючи, що це перший раз в історії Канади син українських іміґрантів зайняв таке високе становище.

Найменування Старчевського міністром федерального уряду Канади та вістка про це в пресі з підкресленням його українського походження мусіла приємно вплинути на почування і амбіції не тільки канадійських, але й американських українців та взагалі всіх українців у світі. Правда, в анналах багатьох країн, зокрема ЗДА і Канади записано багато українських імен у зв'язку з поважними досягненнями в поодиноких ділянках суспільного життя, від спорту починаючи, а на науці кінчаючи. Все ж таки кількість міністерських портфелів занадто мала, а кандидатів до тих портфелів занадто багато, отже й досягнення такого успіху, як найменування на пост міністра є вже справді історичною подією не тільки в житті людини, але і спільноти, до якої він належить.

Очевидно, що шлях від сина зарібників-іміґрантів до міністерського портфелю великої країни є вже сам по собі такий, що заслуговує на окрему увагу та на окреме признання і подив для того, що у відносно молодому віці цей шлях пройшов. Але на не менше признання і подив заслуговує спільнота, яка має в своїх рядах такого громадянина і яка, без сумніву, спричинилась до успіху в його кар'єрі. Під цим оглядом наші брати в Канаді далеко випередили нас, у цій країні. Правда, вони мають на це кращі об'єктивні умовини. Їхня країна менша і має багато менше населення, в загальній кількості якого вони, після англійців, французів і німців, є на четвертому місці в черзі. Проте, тут не тільки число грало свою ролю, хоч і як воно важливе в демократичній системі. Саме бо число не мало б більшого значення, якщо б за ним ще не крилась відповідна свідомість, відповідна зорганізованість і відповідна активність.

„ЗБРОЙНА ДИПЛОМАТІЯ"

Теперішня політична акція в світі розгортається рівночасно в двох цілком протилежних напрямках. З одного боку в Лондоні продовжуються наради в справі роззброєння і з тих нарад періодично випускається повідомлення, які створюють враження, що між Совєтами й західніми альянтами таки може прийти до якогось порозуміння в справі контрольованого обмеження зброєнь. З другого боку практичний розвиток іде в цілком протилежному напрямку. Тільки в останніх днях командування збройними силами Об'єднаних Націй в Кореї ствердило публічно, що комуністи порушили постанови перемир'я про „замороження" своїх збройних сил в Кореї як щодо кількости, так і їх озброєння, і тому альянти зі свого боку вважають цю постанову за недійсну та відповідно поступлять. Крім того, від деякого часу подається все нові повідомлення про рух совєтських воєнних кораблів на Середземному морі. Насамперед деякі з тих кораблів проплили через Дарданелі, опісля одні через Ґібральтар, щоб долучитись, мовляв, до маневрів совєтської фльоти на Балтику, а тепер знову повідомлено про перший після війни переїзд совєтських воєнних кораблів через Суез, мовляв з Севастополя на Чорному морі до Владивостоку на Далекому Сході, при чому кораблі затримаються „деякий час" на Червоному морі.

Усі ці події широко коментується в світовій пресі, а багатомовні підсумки тих коментарів, чи своєрідний коментар на коментарі подав у своєму виданні з 21-го червня ц. р. відомий впливовий журнал „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", в статті Дейвіда Лоренса, що є редактором того журналу. Лоренс на історичних прикладах з цього сторіччя доказує, що розмови про роззброєння — попереджують війну. Так було вже три рази: перед першою і другою світовими війнами та перед війною в Кореї. Союзники договорюються про роззброєння і роззброюються, а аґресор тоді на них нападає і починається війна. На цій підставі та з подібних міркувань автор приходить до такого одного короткого але дуже багатомовного висновку: із зрадниками та диктаторами не можна в жадній справі договорюватись, а вже в жадному разі не можна договорюватись в справі роззброєння. „Як довго ми не можемо рахувати на підтримку народів за залізною заслоною і як довго ми не допоможемо їм повалити диктаторів, так довго ми засуджені на війну". І в цьому безсумнівна правда.

ВІРОЛОМНІСТЬ В КОРЕЇ

25 червня 1950 року почалась збройна інвазія комуністів із північної Кореї на Республіку Корею. Ця інвазія була одвертим зламанням і перекресленням тієї точки Потсдамського договору з 2 серпня 1945 року, за якою — всупереч постанові конференції в Каїро з листопада 1943 року про „вільну і незалежну" Корею — поділено Корею за 38 паралелею для „тимчасового" окупаційно-адміністраційного режиму — Совєтів на півночі і Америки на півдні. В грудні 1945 року Совєти на конференції міністрів закордонних справ у Москві погодились на створення в Кореї спільної вірчо-адміністраційної комісії. Однак ті ж Совєти зробили все можливе, щоб не допустити до зреалізування тієї постанови. Об'єднані Нації, до яких ЗДА відкликались в цій справі, покликали до життя окрему Комісію, яка перевела б нагляд над вільними виборами, на підставі яких мало прийти з'єднення обох частин Кореї. Однак Совєти ніколи не допустили тієї Комісії до північної частини Кореї, а зате ввели там свій диктаторсько - комуністичний режим, зорганізували комуністичну армію і штовхнули її на підбій південної частини, де в міжчасі відновлено демократичну Республіку Кореї. Коли війська Об'єднаних Націй, в першу чергу американські, витиснули комуністичних аґресорів ген аж по північний кордон Кореї над річкою Ялу, що розмежовує ту країну від Манджурії, 25 листопада 1950 р. під поштовхом Москви комуністичний Китай кинув на Корейський фронт 200.000 своїх вояків, під зверхнім совєтським командуванням та з совєтською зброєю.

Таким чином жорстока війна затягнулась аж до 27 липня 1953 року, коли то в Панмунджомі підписано перемир'я. Воно встановлювало тимчасовий політичний кордон, що біг вздовж тодішньої лінії фронту, та заморожував збройний стан обох сторін в тому вигляді і на тому рівні, в якому він знаходився в дні підписання перемир'я. Зокрема договір про перемир'я виразно забороняв підвищувати існуючий тоді збройний потенціял будь-котрої з воюючих сторін: довозити новий збройний матеріял, вводити на територію будь-котрої частини Кореї нові роди зброї, розбудовувати стратеґічні шляхи і т. д.

Минулого четверга, 20-го червня 1957 року, командування військами Об'єднаних Націй в Кореї офіційною заявою ствердило „яскраве, постійне і основне" порушування комуністами тієї постанови перемир'я. На спеціяльному засіданні мішаної військової Комісії в Панмунджомі американський генерал, що промовляв в імені військ Об'єднаних Націй, заявив, що з уваги на повну віроломність комуністичної сторони, також війська Об'єднаних Націй не вважають себе надалі зв'язаними постановою перемир'я про замороження збройного потенціялу військ. Практично проголошено відразу, що з Японії будуть перекинені до Південної Кореї ескадри ракетних літаків, здібних перевозити атомові бомби.

Ця остання комуністична віроломність має за собою довгу історію. Бо ж вона почалася буквально на другий день після підписання перемир'я три роки тому. У тому договорі створено Комісію, яка мала дбати за докладне дотримування постанов перемир'я. Комуністи відразу здеґрадували цю Комісію до фікції. Щобільше, вони звели комуністичних членів тієї „невтральної" Комісії — делеґатів сателітних Чехії і Польщі — до ролі своїх шпигунів на території Південної Кореї, зате взагалі не допускали двох інших членів Комісії на терен Північної Кореї. Тому Швеція і Швайцарія зреклися своєї участи в тій Комісії, а південно-корейський уряд заборонив „невтральним" польським і чеським комуністам перебувати на території Республіки Кореї. Внаслідок тієї нечесної віроломної гри комуністів — комуністична армія в північній Кореї, яка під кінець Корейської війни не мала зовсім свого летунства, тепер має коло 800 літаків, із них коло 500 ракетних і турбо-моторових, розташованих на 38-ох новопобудованих летовищах. Розбудовано укріплення, днем і ніччю звожено туди нову зброю і виряд, поки створено з Північної Кореї могутню фортецю-арсенал, випадову браму для нової — ще куди поважнішої — аґресії. І тільки свідомість, що такий новий напад був би початком третьої світової війни, каже Москві й Пейпінґові стримуватись з атакою.

Очевидно, що американські військові чинники відразу знали, що совєтські й китайські комуністи ламають дане слово і використовують чемність альянтської сторони для збільшування власної сили. В Кореї повторилось в 1953 році акуратно те саме, що було в Европі в 1945 році: коли Америка захопилась була тоді гаслом „хлопці додому!" і переводила загальну і тотальну демобілізацію, покладаючись на чесність свого вчорашнього союзника, то „союзник" заводив своєю армією комуністичний лад в Румунії, Польщі, Східній Німеччині, Чехословаччині, Болгарії і на Мадярщині та перетворював ті вільні країни в своїх васалів. Аж після доведення Яна Масарика до самогубства у Празі — прийшло на Заході до протверезіння, наслідком якого стали НАТО, нова оборонна програма ЗДА та сіть західніх антикомуністичних союзів. На реакцію альянтів в Кореї треба було ждати аж три роки. Але добре, що вона прийшла бодай тепер, бо вона пригадує Москві й Пейпінґові, що провокування вільного світу — обосічне. Провокація в Кореї має хоч пізній, але той наслідок, що на південно-корейському фронті з'являється летунство, здібне перевозити атомові бомби, — це неприємна новина для Москви і Пейпінґу.

Парадоксальним збігом обставин сталось таке, що того самого дня, коли на Лондонській конференції Геролд Стассен проголосив новий американський плян першої стадії міжнародного роззброєння, Кебот Ладж в Об'єднаних Націях заповів відновлення проти Совєтів акції в справі Мадярщини, а речник державного департаменту Мюррей Снайдер повідомив про перекинення до Кореї модерної зброї. Обидва найновіші історичні документи — Комісії Об'єднаних Націй про поведення Совєтського Союзу на Мадярщині та заява генерала Гомера Ліценберґа в Панмунджомі про зламання комуністами договору про перемир'я в Кореї — дошкульні для московських і китайських комуністів удари. Вони є доказом, що Лондонські розмови на тему роззброєння не роззброюють морально, не затемнюють йому дійсного образу, що таке Москва й Пейпінґ та не посла́блюють західньої оборонної сили. Стверджені найавторитетнішими установами Об'єднаних Націй віроломність, облуда, забріханість і жорстокість комуністів на Мадярщині та в Кореї — це правильна пересторога перед ще одною віроломністю — в ділянці роззброєння.

ЧИСТКА У „ВОПРОСАХ ИСТОРИИ" І СМЕРТЬ А. М. ПАНКРАТОВОЇ

На протязі останнього року із відомим совєтським журналом „Вопросы истории", виданим Інститутом історії Академії Наук СССР і друкованим у видавництві московської „Правди", почали діятися якісь дивовижні містерії. Журнал виходив з постійним запізненням, деякі числа його не попадали взагалі закордон, хоч всі журнали приходять досить акуратно і сьогодні можна легко добути у ЗДА чи в Канаді, не тільки січневі числа совєтських журналів, але й навіть травневі.

Тепер справа із „Вопросами истории" потрохи вияснюється. Редакція цього журналу, яка довгими роками намагалася бути не тільки ментором, але й цензором усієї совєтської історичної науки і затискувачем історичних дослідів української й інших совєтських республік, сама попала в немилость, чи пак по совєтському „в опалу". Деякі досить неповні дані й інформації про інкриміновані членам редакції цього журналу „злочини" подані в заяві новоствореної редакції, надрукованій у березневій книжці журналу „Вопросы истории", яка появилася щойно в половині... червня ц. р., аж після смерти довголітнього редактора цього журналу академіка Анни Михайловни Панкратової.

Як виходить із заяви нової редакції журналу, попередню редакцію, очолювану фактично совєтським істориком Е. Н. Бурджаловим, вичищено за надто ліберальне трактування деяких актуальних подій і проблем. Бурджаволу й іншим членам редакції (Панкратової, як головного редактора не зачіплено, мовляв, вона останнім часом „не мала впливу" на хід справ у редакції) поставлено в закид такі „злочини", як надмірне критикування Сталіна, промовчання мадярської революції і відмова поборювати „ревізіонізм і націоналізм" в комуністичних партіях закордоном. Крім того їх обвинувачено в надто лагідному ставленню до таких заклятих ворогів большевизму, як меншовики, і в перешкоджуванні спробам совєтських істориків „з'ясовувати вірно аґресивну суть американського імперіялізму".

Фактичним головним редактором журналу, на місце вичищеного Бурджалова, призначено совєтського історика і публіциста якогось Н. Л. Мацушкіна. З редколеґії вичищено ще інших її членів, але залишено ім'я А. М. Панкратової, не зважаючи на те, що вона померла ще до виходу цього спізненого березневого числа. Водночас із цим відібрано загальний нагляд над видаванням журналу від Інституту Історії і передано його Історичній секції Академії Наук СССР, яка є надрядною установою. Які дальші консеквенції посипалися на голови вичищених, про це нічого ближче невідомо, бо, як звичайно в таких випадках, совєтська преса про це ніяких даних не подає.

В досить таємничому світлі на тлі цієї чистки представляється справа ненадійної смерти довголітнього головного редактора журналу „Вопросы истории" Анни Михайловни Панкратової. Вона, як член центрального комітету комуністичної партії Совєтського Союзу, член Президії Верховного Совєту СССР, видатна дослідниця історії з титулом академіка, мусіла бути і була відповідальною за головну лінію журналу, і коли брати до уваги совєтські тенденції і практики в науковій ділянці, без її апробати чи хочби без її відома не могла появитися жадна спірна чи дискусійна стаття. Тепер же з одного боку новопризначена редакція стверджує, що вона не мала ніякого впливу на хід справ у редакції журналу „Вопросы истории" і з другого боку вона помирає раптом в ненадто похилих літах (60 років життя) перед виходом журналу із цілком зміненим складом редакції і з гострим засудженням діяльности попередньої, очолюваної офіційно А. М. Панкратовою, редакції.

У зв'язку з цим дуже характеристичне теж намагання совєтських провідних державних і партійних чинників скинути з Панкратової всю відповідальність за помилки, ухили і „злочини" редакційної колеґії журналу „Вопросы истории". Це намагання тим більше зрозуміле, що крім згаданих високих постів у партійному житті, вона була провідною особистістю в ділянці совєтської історичної науки: вона була предсідником Національного комітету істориків СССР, керівником катедри історії СССР в Академії суспільних наук при ЦК КПСС, членом Міжнародного комітету істориків і кількакратним делеґатом Совєтського Союзу на міжнародні історичні конґреси. Коли взяти до уваги всі ці високі становища, то стає цілком зрозумілою тенденція совєтського уряду і партії відсепарувати її від „шкідливих тенденцій", продовжуваних на протязі останнього року у „Вопросах истории", і з другого боку дозволити їй померти перед... засудженням цих тенденцій і перед проголошенням висліду чистки. Для тієї мети чекали з виходом березневого числа журналу аж до 15 червня, значить до двох тижнів після смерти Панкратової.

Цікаво, що Анна Михайловна Панкратова народилася в Україні (Одеса), де й закінчила середні і високі школи (Одеський чи пак новоросійський університет). З Україною були зв'язані і роки 1919-22 її партійної діяльности від самого початку вступу до комуністичної партії в р. 1919. Все ж таки прихильністю до України не визначалася й історію України трактувала з російського шовіністичного становища, як частину історії Росії, присвячуючи цілком таки мало місця проблемам української історії на сторінках редаґованого нею журналу. Найвидатнішими її творами є праця „Велікій русскій народ" (1952) й „Історія дипломатії", том 3-ій (1945). Померла А. М. Панкратова 25 травня ц.р. і похоронено її на державний кошт і з участю партійних і державних достойників 27 травня ц. р. у Москві.

О. Р.

М. Ковальський

ВЯЧЕСЛАВ КОНСТЯНТИНОВИЧ ПРОКОПОВИЧ

(З нагоди 15-их роковин смерти)

На місяць червень припадають роковини і народження і смерти видатного українського громадського і політичного діяча — В'ячеслава Констянтиновича Прокоповича.

В. К. Прокопович народився в Києві 10 червня (по старому стилю) 1881 року в родині священика отця Констянтина Прокоповича, свідомого українця. Дитячі роки провів В. К. у Златополі, на Київщині, середню освіту здобув у Білоцерківській гімназії. По закінченню середньої школи вступив він на історично-філософічний факультет Київського університету св. Володимира, де пильно студіював історичні науки під керівництвом знаного історика проф. Володимира Антоновича. Після отримання університетського диплому, отримав посаду вчителя історії в одній із державних гімназій в Києві. Закоханий в правдивість історичної науки, зокрема в історії княжої доби і гетьманщини, молодий педагог не міг не одійти од офіційного курсу російських істориків, типу Іловайських. Тому незабаром В. К. Прокопович попадає на індекс політично неблагонадійних вчителів, а згодом його звільнено з посади із забороною займати державні посади. Лише через кілька років вдалося В. К. Прокоповичеві влаштуватися на посаду вчителя у приватній гімназії в тому ж Києві.

Українське політичне життя зразу ж втягло В. К. Прокоповича у свій крутіж. Після 1905 року він спочатку вступає в українську партію радикал-демократів, а потім до Т-ва Українських Поступовців. Одночасно друкує свої статті в щоденній і періодичній пресі, що почала ширитися після відміни закону 1876 року. Свою любов до праці над українською старовиною він задовольняє роботою в організації Відділу „Старого Києва" при Київському Міському Музеї на посаді вченого бібліотекаря. Там В. К. знайшов величезні матеріяли до історії Києва, особливо за період існування в Києві т. зв. Магдебурського права. Там власне зародилася думка написати наукову працю, що вийшла друком лише по смерти В. К. на еміграції в Парижі під назвою „Під Золотою Корогвою", і яка висвітлює сторінки з минулого дорогого для В. К. золотоверхого Києва.

Революція 1917-го року цілком захоплює активну натуру В. Прокоповича. Того ж року він стає членом Української Центральної Ради. Разом з тим він ретельно працює над організацією першого міністерства освіти. На початку 1918 року, після І. М. Стешенка він стає міністром освіти, але після гетьманського перевороту, разом з своїми товаришами по партії О. Лотоцьким, О. Шульгиним і І. Фещенко-Чопівським він виступає з уряду. Одначе політичної праці не покидає. Працює він в Київському Губерніяльному Земстві, на чолі якого став Симон Петлюра. Після арешту С. Петлюри гетьманською владою, В. К. Прокопович приступає до виконування його обов'язків. Пізніше цілий 1919 і початок 1920 року В. К. Прокопович залишається в Києві, тісно працюючи здебільшого на науковому полі разом з своїми приятелями С. Єфремовим, Дурдуківським, Гермайзе. Лише у травні 1920 року повертається він до активної політичної праці: Головний Отаман Симон Петлюра покликав його на пост прем'єр-міністра. Але вже в листопаді 1920 року почався новий етап — еміграція.

Спочатку — Тарнів, біля Кракова, потім — Щепіорно, де були інтерновані вояки Армії УНР, потім знову Тарнів, Варшава. Наприкінці 1923 року Головний Отаман Симон Петлюра запропонував В. К. Прокоповичеві виїхати разом з ним на Захід. Отже вдвох вони виїхали спочатку до Будапешту, далі до Відня й Женеви, де очікували віз до Франції. Наприкінці 1924 року потрапили врешті до Парижа. Початки життя в Парижі були тяжкими. В. К. почав працювати фізично в одному французькому видавництві пакуючи книжки. Лише всередині 1925 року Симонові Петлюрі пощастило закласти видавництво „Тризуб", яке мало завдання згуртувати розпорошену українську еміґрацію. На чолі видавництва і головним редактором тижневика „Тризуб" став В. К. Прокопович.

Перше число тижневика „Тризуб" вийшло 15 жовтня 1925 року. Симон Петлюра приймав участь у виданні, писав також статті і замітки, реферував совєтську пресу. Тижневик розходився світами, набував силу прихильників і передплатників, здобував видатних співробітників. Але у травні 1926 року сталася велика трагедія — 25-го травня 1926 року впав на вулиці Парижа Симон Петлюра, пронизаний кулями підісланого большевиками убивці. Згідно з законом 1920 року, місце Симона Петлюри зайняв голова ради міністрів Андрій Лівицький, а В. К. Прокопович погодився стати прем'єр-міністром. Цей період, хоч і тяжкий, так описує проф. Яковлів: „І тут в цих тяжких обставинах, при ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЯК ТЕБЕ КОХАВ Я...

Як тебе кохав я —
сам не знаю.
Так любить в житті
лиш можна раз.
Ми своїм чуттям
не знали краю,
В тишині, не людям напоказ.

Хай була в нас доля небагата,
Не така, як іншому дана,
Але щастя воїна - солдата
Все ж таки я вичерпав до дна.

Ну, і що ж, спитають,
як же далі?
Далі — бій,
як писано в судьбі,
Тільки часто
снилось на привалі
Посмішка та очі голубі.

ЯР. ШПОРТА

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(2)

Поїхали таки у двійку. Ошибила поїхав мотоциклем з комісаром до поблизького містечка Сули, а один поліцист залишився на станиці.

Дорога була препогана. Авто переверталося у величезних ямах і щохвилини грязло в болоті. А тут надходила ніч. Під горою, яка вела в лісок, треба було таки стати й допомогти моторові, який важко сопів з перевтоми.

— Щоб лісок переїхати, а там дорога краща! — зідхнув шофер. Павловський поклав кріс на колінах і нічого не відповів. Нині в його брата іменини. Прийде з певністю Зонька, а його не буде... — От собача служба! — процідив крізь зуби і з досадою плюнув перед себе.

Шофер з-під ока глянув на нього.

— Якщо так часто плюватимеш, то, поки доїдемо до міста, затопиш мотор!

— А тобі що до того! Ти пильнуй шляху, а не мене! — відрізав гнівно Павловський і витягнув цигарки.

Але ніяк не міг закурити. Авто переверталося збоку на бік і кидало собою, мов у лихорадці.

Марковський глянув на небо. Було закрите чорними, густими хмарами, які, здавалося, осіли на верхів'ях дерев.

В'їжджали в ліс. Спершу тут і там крізь рідкі ще дерева блимали світла в далеких хатах, а відтак і того не було видко. Шофер звільнив бігу, хоч дорога покращала. Вимостив її ліс своїм м'яким листям. Болото жвакало під широкими колесами авта, а з дерев падала мряка й окутувала авто сріблистим серпанком. Мотор заторохкотів сильніше, йому відповіли дерева, зашелестіли корчі. Два ясні рефлектори неначе шукали чогось по шляху.

З'їхали в долинку і поволі піднімалися під гору. Мряка густішала й кожне дерево здавалося велетом, що своїм костистим галуззям комусь то погрожує. Марковський підняв комір і засунув руки в кишені. Шофер байдуже глядів на шлях, тримаючи керму, а в Павловського зродилася рішуча постанова.

— Як лише приїду в місто, вип'ю! В першому кращому шинку! Вип'ю! Собача служба!

Авто виїжджало нагору. А відтак знову вдолину, і тоді вже простий шлях у місто. Щоб лиш переїхати гору. Тут ліс був найгустіший, і дорога вузька. Можна було легко зачепити дерево.

Нагло недалечко грянув стріл. Марковський з Павловським зірвалися з місця і вхопили кріси в руки, а шофер поневолі здержав авто. Мотор пискливо відсапнув, а ліворуч з-за дерева блимнув вогонь, і коло вуха Марковського пронизливо засвистало.

— Назад! — крикнув Павловський, і не міряючи, стрілив ліворуч.

Кілька стрілів відповіло рівночасно.

— Гони! — крикнув до шофера Марковський, міряючи крісом у мряку.

Шофер натиснув ногою, авто дивовижно підскочило й почало нестримно гнати вперед.

Знову залунали стріли.

— Уважай на фіртку! — крикнув до шофера Марковський і обернувся на сидженні, щоб глянути, що діється за автом.

Якісь тіні відірвалися від дерев, і сповиті мрякою, підбігали ближче. Марковський прицілився і стрелив. Тінь захиталася. Марковський піднявся на сидженні, щоб мати кращий приціл і обернувся до шофера та нагло занімів. Стоячи на сидженні, він побачив дріт. Так, металевий дріт, розвішений на висоті голов в авті, між двома старезними дубами, які творили фіртку в долину. Нижче був розтягнений один дріт, а вище інший. А авто гнало вперед.

Щось здушило за горло Марковського. Хотів крикнути, зіскочити з авта, але вже було запізно. В уривку моменту блиснуло Марковському обличчя судді, як говорив йому про крадіж дроту, привиділася його жінка, мешкання. Він крикнув, кидаючи кріс, щось гостре-гаряче в'їлося йому в тіло, залунали зойки і крики, хтось гаком роздер тіло й стало тихо.

Напів здушений при дереві мотор авта димів. Від дерев відділялися тіні і, посвічуючи маленькими вогниками ліхтарок, поволі наближалися до авта.

II

Провокатор

Комісар поліції, Кремер, глянув уважно на чоловіка, який сидів проти вікна й сягнув до електричного сучка.

— Може, краще, не світіть, пане комісаре! — сказав спокійно чоловік.

— А й справді! — погодився комісар. — Але не бійтеся, нас тут і так ніхто не догляне.

Підійшов до вікна, розхилив трохи завісу й кинув оком на вулицю. Темніло. В протилежних крамницях світилося світло, але на вулицях було темно. Комісар хвилину думав; врешті обернувся до присутнього.

— Це дуже цікаве, що ви говорите, так, дуже цікаве... Але... ваш гурт — це ж майже самі молоді хлопці. Революційна ж робота потребує не тільки юнаків, але й старших, головно проводу старших.

Чоловік оперся вигідно на кріслі й загорнувся плащем, закидаючи ногу на ногу.

— Є старші! — сказав тихо.

— Є? — живо заговорив комісар. — Ну, хто ж це такий? Чому ж я їх не знаю?

— В тому й річ, що й я не знаю, хто це! — відповів спокійно.

— Як це, ви не знаєте? Ви дотепер не змогли довідатися, хто зі старших працює в підпіллю? Вибачте, але ж це з вашого боку великий прогріх, просто занедбання, негідне нашого довір'я до вас. Ви мусите неодмінно довідатися, хто зі старших співпрацює з вашим гуртом, бо в противному випадку ми будемо змушені — —

Чоловік сухо засміявся.

— Знаю цю пісню, пане комісаре! Ви будете змушені мене більше не охороняти, а в слід за тим використаєте всі мої дотеперішні зізнання... Цю пісню, пане комісаре, я зна[illegible] знаю!

ЯК ЕРІО БУВ У КИЄВІ

Недавно прочитав я в „Свободі" про те, що у Франції помер міністер Еріо, який лишив по собі для нас українців, непрощально - поганий спомин. В 1932-33 р., повернувшись з поїздки по Україні, він заявив світові, що, в Україні нема і не може бути голоду, а це, мовляв, говорять та пишуть люди українського походження, щоб викликати неспритливий фермент у західніх державах.

Я, як наочний свідок приїзду міністра Еріо до Києва, бажав би хоч частинно оправдати небіжчика. Дехто спитає — чому? На це я постараюсь дати відповідь. Я певний, що коли б тоді до Києва приїхав, замість француза, наш український найкращий дипломат-політик, то був би також сказав те саме, що сказав Еріо. Хто не знає большевицьких хитрощів та вміння обдурювати закордонних відвідувачів, той справді діла не розбере.

Було то вліті 1932 року, під час жнив. У своїх справах прибув я потягом до Києва кого 10-ої години ранку. Мавши доволі часу, постановив собі пройтися піхотою з двірця аж до міської ради, де мав залагодити справи. Відразу здивувала мене загальна чистота та відсутність на двірці і вулицях обідраного та виснаженого народу. Де - не - де маяли червоні прапори.

Іду прекрасним бульваром Шевченка, любуючись розлогими тополями. Доходжу до Хрещатика, і тут зауважую величезні зміни. Ціла вулиця виглядала немов би довжелезний змій. Не було ні одного вікна, що б у ньому не маяв червоний прапор. Але після кількох хвилин ходу, вся червінь прапорів немов зникла, бо мою увагу привернуло щось іднше, цікавіше, а саме: виставові вікна всіх крамниць були прекрасно удекоровані товарами прерізної якости, про які мешканцям Києва і всьому українському народові навіть і не снилося. Чого тільки там за склом не було і як по-мистецьки все те було впорядковане! І виринула тоді в мене думка: за всяку ціну перейти на постійне жити в Києві. Хвилево здалося, що міста та більші промислові центри вже дочекались того кращого завтра, яке обіцяли і посьогоднішній день обіцяють большевики.

І ось так, стоячи під виставовим вікном та роздумуючи про те, що так зле не є, як я ще вчора думав, рішив я зайти і щось купити в крамниці. Підійшов до дверей — замкнено, підійшов до других — теж замкнено. Ах, сьогодні мабуть, якесь велике свято, тож і позамикано! Але цікавість не давала спокою, і я давай заглядати крізь щілини до крамниць. І що ж я там побачив? На превелике розчарування, побачив порожнечу, порох та купи сміття. Однак, я не знав, кого властиво комуністи будуть обманювати.

Іду далі в напрямі міської ради. Спостерігаю ще одне цікаве явище: на перехрестях вулиці стоять військові. Усіх прохожих, що були сяк-так вбрані, мочки пропускали, а обдертим та босим показували дорогу на інші вулиці поза Хрещатик. Таких щасливих мешканців Києва, яких пропускали, було дуже мало в порівнянні з тими, яким забороняли вступ на святочно прикрашений Хрещатик. Цілими гурмами вертались вони назад, шукаючи по смітниках поживи, бо це було по всій Україні на деннім порядку.

Довідатись про те, що це за свято, я не відважувався, бо це могло б мати прикрі наслідки. Я вже мав досвід у таких справах, і тому не питався про це нікого. Аж коли підійшов до міської ради, я припадково дізнався, в чому справа. Коли мене стояло двоє старших інтелігентних мущин. Один з них говорив стишеним чолосом: „Вачиш, якої краси дочекався наш Хрещатик? Уяви собі, до якої штучки взялася комуністична сволоч — обдурювати французького міністра!" Зауваживши, що я з зацікавленням прислухаюсь їхній розмові, вони враз відійшли. Мені, однак, і цього було досить, бо я вже знав, для кого „врізали" комуністи таку хитру і коштовну штучку. Коштовну тому, що треба було багато попрацювати і вкласти багато грошей, щоб надати Хрещатикові святочного вигляду.

Ось так пройшла година часу. Нараз товпа заворушилась: ідуть-ідуть! Перед будинком міської ради побачив я серед дороги удекорований танк з платформою для промовців. На будинку повівала незліченна маса прапорів, між ними й французькі. Оркестра у військовій уніформі, кілька промовців і ще деякі підлизайки стали на своїх місцях. Святочна валка з гостем посувалась поволі, щоб достойний гість міг краще проглянутись до всього багатства, яке мають большевики і народ в Україні.

(Закінчення буде).

ГОРОД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І СПРАВА ПАМ'ЯТНИКА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Місто Клівленд є широко відоме оригінальним і одиноким, не тільки на Америку, але й на увесь світ т. зв. „Городом Культури". В розкішному парку поодинокі народності, що творять населення нашого міста, мають свої окремі городи. Знаходяться в них статуї й погруддя найвизначніших поетів, письменників, учених, філософів, музиків, політичних діячів і т. п. і кожний виконаний із притаманним смаком і в іншому стилі.

„Город Української Культури" заснований у 1940-му році й охоплює 3 акри землі, мавльовничо розташованої над річечкою Довн. На горбочку над її берегом стоїть пам'ятник Т. Шевченка й нагадує далеку могилу в Каневі над Дніпром. Просто на шлях споглядає величня постать Володимира Великого і благословляє хрестом. Збоку, на високому п'єдесталі погруддя замисленого І. Франка мов би мовить:

Весь вік я трудився,
страждав для одної ідеї . . .

На лівій стороні при вході знаходиться колюмнова брама, а на ній гордо і впевнено красується наш Тризуб. На бічних стінках видніють марморові плити з горорізьбами Б. Хмельницького і М. Грушевського.

„Город Української Культури" не тільки нагадує нам нашу чарівну й дорогу батьківщину, але і служить пропаґанді її імени.

Тут кожного року літом з'їжджаються численні відвідувачі з різних сторін Америки, а часом із широкого світу та наглядно можуть переконатися про окремішність української нації, її високу культуру й безперервне змагання до волі.

Насправді належиться зложити глибоке призназия нашим давнім іміґрантам за їх гаряче патріотичне серце, що не дозволило залишити свій нарід позаду інших.

***

„Союз Українок" у Клівленді, відділ новоприбулих під головуванням п. М. Ставничої і відділ давноприбулих під проводом п. К. Мураль рішив збагатити „Город Української Культури" пам'ятником Лесі Українки.

Наше жіноцтво забажало віддати честь тій, що виводила у своїх творах безстрашних, завзятих лицарів - героїв і вказувала шлях безкомпромісової боротьби за права й волю української нації. Тій, що вогненним, революційним, поетичним словом „вихопила заржавілий меч із піхви" й нагадала, що „зброя вже жде борця".

Попередні пам'ятники виконав славний скульптор О. Архипенко й вони звертають на себе увагу американських і світових фахівців.

Члени місцевого „Союзу Українок" довго призадумувалися, кому доручити виготовлення проєкту, що вірно відтворив би постать і духовість великої поетки.

Вибір випав на відомого скульптора М. Черешньовського, який чи не найближче стоїть до поетки, бо зі зброєю в руках у рядах леґендарно-героїчної УПА здійнював кинені Л. Українкою гасла. Саму ідею поставлення пам'ятника Лесі Українці, — різьбар М. Черешньовський прийняв із очевидним захопленням та забажав бути не тільки творцем проєкту, але теж увійти в члени будівничого комітету.

З нагоди 7-го з'їзду УПА він перебував у Клівленді й тоді на спільному засіданні вибрано один із проєктів, як теж місце в парку, де мав би стати пам'ятник.

На високому постументі, немов на початку кам'яного шляху стане імпозантна постать полум'яної поетки.

Справа будови пам'ятника Лесі Українки дорога напевно всій українській спільноті. Треба сподіватися, що знайдеться багато таких громадян, які грошевими датками допоможуть „Союзові Українок" у Клівленді поставити стутую з якнайкращого матеріялу й відповідно гонорувати мистця-скульптора. До речі в „Городі Української Культури" є доволі місця для ще інших пам'ятників.

Пройдуть роки, багато років і нас може вже не стане на цьому світі, а кам'яні статуї перетривають і будуть проголошувати ім'я України, а для наступних поколінь стануть яскравим спомином рідного краю та викликуватимуть невтишиму тугу за ним. **Н. Г.**

ВЯЧЕСЛАВ КОНСТЯНТИНОВИЧ ПРОКОПОВИЧ

(Закінчення зі сторони 2-ої)

конанні найважливіших національно-державних і громадських обов'язків, виявилися у всій силі великі й різноманітні здібности, що ними Господь щедро обдарував В. К. Він був усюди, всім розпоряджався, полагоджував тяжкі справи, давав поради, з милою привітною усміхкою наказував, мирив, радив і працював . . ." Але одночасно знаходив час і для наукової праці. Безмежно багатий на бібліотеки Париж одкрив для нього надзвичайні скарби. І своїх розшуків він не покидав до самої смерти.

Війна 1939 року перебила усталений ритм життя В. К. Прокоповича, який одружився 1931 року із панею Єлисаветою Мишківською, вдовою по покійному генералі генштабу Євгені Мишківському. Влітку 1940 року перед наступом гітлерівських військ В. К. з дружиною покидає Париж, прямуючи на південь. Перебуває спочатку біля По в Піренеях, а потім переїздить до Аґей на Рів'єрі. Тяжкі часи почалися для В. К. На початку січня 1942 року повернувся він під Париж, до свого будинку в Бесанкурі, не маючи жадних матеріяльних перспектив. Припадкова праця дружини (вишивання) ледве дозволяла зводити кінці з кінцями. Але часто-густо доводилося й недоїдати. Перенесена тяжка хвороба В. К. на півдні Франції ослабила його серце. 6 червня йому стало погано. Викликаний лікар ствердив приступ „грудної жаби". Другий приступ хвороби під ранок — перервав життя В. К. Поховано В. К. в Бесанкурі, де згодом на могилі Покійного дружина його поставила прекрасний пам'ятник.

З іменем В. Прокоповича зв'язано заснування в Парижі Української Бібліотеки ім. Симона Петлюри, основоположником якої був В. К. Організацію і ведення її доручив він Іванові Рудичеву. При Бібліотеці засновано було і Музей Симона Петлюри, в якому було зібрано чимало пам'яток з життя Симона Петлюри. Там було повне умеблювання кімнати з готелю на рю Тенар, де жив покійний Головний Отаман, там були цінні фотознимки з життя і похорону Симона Петлюри, картини артиста-маляра Перфецького, ціла колекція стрічок з вінків, що їх клали на могилу і т. д. Коли німці захопили Париж, то вони опечатали головну частину Бібліотеки на 41, Рю де ля Тур д'Овернь, потім спакували увесь книжковий фонд (до 12 тисяч томів) та Музей і вивезли все те вглиб Німеччини. По війні нічого не повернулося до Парижа. Прийшли вістки, що большевики захопили ті склади, де були скрині з Українською Бібліотекою і Музеєм Симона Петлюри і забрали до себе. Друга частина Бібліотеки — на 24 Рю де ля Ґлясьєр — уціліла і починає розвиватися, пам'ятаючи ім'я свого патрона — Симона Петлюри і свого основника В. К. Прокоповича.

Як ми згадували, В. К. Прокопович найбільшу частину свого життя присвятив науковій праці, а саме історичним студіям нашого минулого, особливо доби Козаччини. Крім згаданої історії Маґдебурзького права в Києві і організації його міського життя, другою з черги працею були „Сфраґістичні анекдоти", видані Історико-Філологічним Т-вом в Празі у 1938 році. Тут В. К. розкритикував на підставі наукового матеріялу російську літературу про сфраґістику. Третя праця — „Сфраґістичні етюди". Це перша праця про українську сфраґістику. Наступною працію В. К. є „Печать Малороссійская". Закінчено автором лише першу частину праці. Далі велика робота „Вічне підданство". Ця праця мала завданням висвітлити правдиву природу стосунків між Україною і Московщиною на підставі договору 1654 року. Врешті шоста праця „Заповіт Орлика". Треба одмітити ще надзвичайно цікаву розвідку про „Євангелію арабською мовою", видану коштом гетьмана Мазепи. Про це В. К. Прокопович прочитав доповідь в Парижі, ілюструючи її фотознімками з тої євангелії.

До цього треба додати силу статтей, заміток, нарисів, перекладів, що їх протягом років написав В. Прокопович.

Глибокорелігійний, В. К. свято дотримувався старовинних українських традицій. На свята його будинок під Парижем був завжди широко відкритий для гостей, яких з привітливою усміхкою гостинно приймав господар. Будучи сам дуже дисциплінованим в душі, В. К. вимагав також порядку і дисципліни в роботі. Тому всі установи, які йому підлягали, як редакція „Тризуба" і Бібліотека працювали, як правильний годинник. Він не жалував себе і свого здоров'я. Працював часом і вночі, правлячи першу коректу тижневика. Завдяки його твердому характеру і його умінню керувати — з ним легко було і працювати.

Авторові цих рядків припало працювати біля В. Прокоповича від 1924 року аж по літо 1940 року. Та праця — це цілий том спогадів присмних і дорогих. Нехай же вищевикладені рядки про незабутнього В'ячеслава Констянтиновича будуть замість квітів на його могилу у роковини його смерти.

М. Ковальський

Париж, 6 червня 1957 р.

Вломи до українських установ в Торонті

Торонто, Канада. — Торонтонські злочинці в останньому часі „полюбили" українські установи і стараються красти в них гроші. Тижневик „Вільне Слово" повідомляє, що досі вломники відвідали вже третю нашу установу в тому місяці. Обікрали Щадничу Касу при церкві ПДНП при вулиці Бетирст, а 10 червня вломалися до приміщення Української Кредитової Спілки в Національному домі УНО при вулиці Каледж, де зв'язали 53-річного сторожа М. Чоркву, розбили касу і забрали з неї тільки 25 долярів, бо більше не знайшли, хоч в касі було ще 700 долярів, схованих в коверті між паперами. Того самого дня, мабуть ті самі злочинці, влізли до парохіяльного дому при церкві св. о. Николая і вкрали з бюрка пароха о. д-ра В. Липського 590 долярів та кілька чужих монет. О. Липський був тоді в церкві. Злодії добре прослідили розклад мешкань, які старалися обікрасти.

Читайте щоденник „Свободу"

Д-р Володимир Оренчук осягнув ступінь „Мастера оф Артс"

В дні 3-го червня ц. р. по закінченні студій на виділі Лайбері Сасис в Розарі Каледж, Шикаґо, Ілл., д-р В. Оренчук осягнув ступінь „Мастера оф Артс". Д-р Оренчук закінчив правничі студії у Львові в 1937 р. і став працювати як адвокатський кандидат у Львові. В червні 1939 р. арештований поляками і вивезений до Берези Картузької. В вересні т. р. в наслідок воєнних дій був звільнений і переїхав на Холмщину, де і працював до вибуху совєтсько-німецької війни. В 1943 р. арештований німцями і вивезений до концтабору в Авшвіці, де і просидів до закінчення війни в 1945 р.

Від 1945 — 1949 д-р Оренчук працював як правний оборонець з рамени Ліґи Українських Політичних В'язнів в Мюнхені в Кацет Бетройунґштелє та рівночасно видавав журнал для дітвори „Вовченята" і для молоді „Нова Дорога". В 1949 р. він переїхав до Америки, де і осів в Лудлові в стейті Массачусетс, а від 1955 р., в Шикаґо. Протягом п'ятьох років був секретарем 253 відділу УНС та очолював відділ УКК в Лудлові. Був основником та головою Товариства б. Українських Політичних В'язнів в Ню Йорку. В 1949 р., осягнув ступінь доктора з адміністративного права в Мюнхені. Працювати буде в Нортвестерн Університеті в Шикаґо.

Вкінці треба признати, що „Свобода" і Ювілейна Книга УНСоюзу були для нього джерелом, звідки черпав матеріял до своєї дисертаційної праці на тему „Відношення української преси до іміґрації".

Бажаємо д-рові Оренчукові успіхів і щастя на новій дорозі.

Степан Куропась.

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

Доповіді д-ра В. Ю. Кисілевського в Торонті

На початку квітня ц. р. різні товариства в Торонті запросили д-ра Володимира Кисілевського, високого урядовця в міністерстві громадянства і іміґрації та проф. Оттавського університету із доповідями під час їх нарад. Як відомо, д-р В. Ю. Кисілевський є одним із знавців питання етнічних груп у Канаді і має з того питання друковані публікації і статті. Його побут у Торонті цікавий ще й тим, що він дістав запрошення говорити від різних етнічних груп, а саме від українців, чехів і Міжетнічної Громадянської Ради.

5 квітня ц. р. в домівці КУК при вул. Квін відбулася пресова конференція, на яку крім українських працівників пера запрошено теж журналістів із відомих щоденників „Ґловб енд Мейл" та „Торонто Дейлі Стар". Завданням конференції було спопуляризувати і пояснити цілі Громадської Ради при КУК, яка постала згідно з рішенням останнього Конґресу. Громадські Ради мають помагати в посилюванні праці серед Відділів КУК на місцях. До зібраних окремий реферат виголосив д-р В. Ю. Кисілевський з Оттави. Управа Онтарійського Відділу КУК постаралася, щоб запрошених гостей гарно погостити, приготовляючи перекуску з ковбасою, сальцесоном, огірками і іншими дарами.

Конференцію проводив п. Гайовський, а господарем був д-р Ст. Росоха. Зацікавлення преси було велике, одначе було б вказане, щоб на майбутнє мати готові матеріяли та їх передати присутнім журналістам до використання, а не лишати їх „на власні сили".

Заповіджене відкриття Громадської Ради, що його приготовив на неділю 7 квітня ц. р. Онтарійський Відділ КУК, стягнуло поважне число присутніх. Наради попередив фільм цивільного приспосіблення, в якому представлено небезпеку атомової атаки. Наради проходили в Спортовій залі при 297 Каледж. По висвітленні фільму адв. Штокало, голова Відділу КУК, представив зібраним ціль сходин. Програмову промову виголосив адв. Мирослав Романюк, яка перейшла пізніше в живу дискусію. На цьому відкритті Громадської Ради д-р Кисілевський мав доповідь про участь українців у політичному житті Канади. Свої виводи ілюстрував циферними зіставленнями і статистичними даними. Було б вказане, щоб ця доповідь появилася друком.

Того самого дня ввечорі в т. зв. Масариковій Галі відбулися сходини Управи Чехословацького Народного Товариства, на яких промовляв наш земляк д-р Кисілевський. Предсідником нарад був Р. В. Фраптацкі, кол. міністер ЧСР.

8 квітня ц. р. у приміщеннях Торонтонського університету Міжетнічна Громадська Рада приготовила свої наради. На цих нарадах д-р В. Ю. Кисілевський мав доповідь про етнічні групи в Канаді. Доповідь, яка тривала довше як пів години, викликала велике зацікавлення серед присутніх. На цій нараді були заступлені такі етнічні групи: голляндська, китайська, німецька, польська, словацька, фінляндська, чеська і хорватська. Не знати тільки, чому українці, чи радше Онтарійський Відділ КУК, не прислав свого делеґата.

ПОМЕР ПІД ЧАС 100-РІЧНИХ НАРОДИН

Англійський фармер Джон Даніел помер того самого дня, коли кінчав 100 років життя.

Біля померлого поклали нерозпечатану телеграму з поздоровленням від королеви і торт із 100 свічками. Вся родина: 7 дітей, 14 внуків і 17 правнуків, що приїхали на ювілей батька, дідуся і прадіда, були свідками його спокійної смерти.

БІБЛІОГРАФІЯ

● **Д. Донцов. Підстави нашої політики.** Організація Оборони Чотирьох Свобід України. Ню Йорк, 1957, ст. 212.

● **Молода Україна.** — Альманах з нагоди ювілею гімназіяльних гутрків в Бережанах. Бережани, Мюнхен — Ню Йорк. 1954, ст. 136.

● **Проф. д-р Н. Никодимов. О политехническом образовании в СССР.** Мюнхен, 1957, ст. 112. (Циклостиль).

● **Іван Франко. Панські жарти.** Клюб Приятелів Української Книжки. Книжка 30. Вінніпеґ, 1956, ст. 132. Обкладинка Мирона Левицького.

● **Український Збірник.** Книга 8. Інститут для Вивчення СССР. Мюнхен, 1957, ст. 82. (Циклостиль).

● **С. Донской. Советское изобразительное искуство.** Институт по изучинию СССР. Мюнхен, 1956, ст. 76.

● **P. Skok. Sur quelques noms de lien d'origine ukrainienne en Roumanie.** Кілька місцевих назв українського походження в Румунії. Українська Вільна Академія Наук. Серія: Назвознавство. Ч. 13. Вінніпеґ, 1957, ст. 16.

● **Яр. Рудницький. Канадійські місцеві назви українського походження.** Третє видання. Українська Академія Наук. Серія назвознавство. Ч. 2. Вінніпеґ, 1957, ст. 96.

● **Пятдесятиліття** Української Католицької Церкви св. Юра в Ню Йорку, Н. Й. 1905-1955. Обкладинка Миколи Бутовича. Ню Йорк (1957), ст. 328.

● **Б. Д. Крупницький. Гетьман Пилип Орлик.** (1672-1742). Його життя і доля. Видавництво „Дніпрова Хвиля", Мюнхен, 1956, ст. 80. Обкладинка Мирона Левицького.

● **Українська Літературна Газета.** Місячник літератури, мистецтва, критики, наукового і громадського життя. Рік III, ч. 3. Мюнхен, 1957, ст. 10.

● **Мій Приятель.** Журнал для дітей. Березень 1957. Рік 9, ч. 3. Вінніпеґ, 1957, ст. 16.

● **Український Місіонар у Бразилії.** Прудентопіль, ч. 2. 1957, ст. 16.

● **Бюлетень.** Український Національно - Державний Союз (УНДС) в США. Ч. 22. Ню Йорк, 1957, ст. 30. (Циклостиль).

● **Папа Пій XII.** Нариси з життя і творчости. Видання Українського Вільного Університету. Мюнхен, 1956, ст. 186.

ЖУРНАЛИ

● **Бюлетень** Української Вільної Академії Наук у США. Ч. 16. Лютий 1957. Ню Йорк, 1957, ст. 23. (Циклостиль).

● **Вісті** Братства кол. Вояків 1 УД УНА. Рік VII, ч. 9-12 (71-74). Вересень - грудень 1956, Мюнхен, 1956, ст. 48.

● **Ми і Світ.** Український магазин. Рік 8, березень 1957. Торонто, 1956, ст. 48.

● **Київ.** Журнал літератури, науки, мистецтва, критики і суспільного життя. Рік VIII, ч. 1 (40). Січень-лютий 1957. Филаделфія, 1956, ст. 48.

● **Українське Православне Слово.** Рік VIII, ч. 3. Березень 1957. Савт Бавнд Брук, 1956, ст. 28.

● **Місіонар.** Рік XLI, ч. 3. Березень 1957. Филаделфія, 1957, ст. 65-96.

● **Біблос.** Журнал бібліографії, критики і рецензії. Рік III, ч. 3 (23). Березень 1957. Ню Йорк, 1957, ст. 16 (Циклостиль).

● **Вістник.** Рік XXXIV, ч. 6. Вінніпеґ, 1957, ст. 16.

● **Kultura.** Szkice, opowiadania, sprawozdania. Paryz, 1957, No. 3 (113), str. 160.

● **Oriente Europeo.** Revista trimestral del Centro de Estudios Orientales. Рік VI. Ч. 23-24. Мадрид, 1956, ст. 213-320.

● **Ucrania Libre.** Revista informativa — cultural. Квартальник. Рік VI, ч. 12-13 (липень-грудень 1956). Буенос Айрес, 1956, ст. 401-502.

● **Д-р мед. Микола Гришкевич. Піст.** Слово Доброго Пастиря. Видавництво оо. Василіян у ЗДА. Березень-квітень 1957. Ч. 3-4 (87-88). Рік VIII. Ню Йорк, ст. 80. Обкладинка М. Бутовича.

● **Віра й Культура.** Рік XX. Ч. 5. Березень 1957. Вінніпеґ, 1957, ст. 32.

● **Католицька Акція.** Рік VIII, ч. 3. Едмонтон, 1957, ст. 8.

● **Самостійна Україна.** Рік X, ч. 2. Лютий 1957. Ню Йорк, 1957, ст. 24.

● **Голос Спасителя.** Рік 29, ч. 3. Березень 1957. Йорктон, 1957, ст. 64.

● **Бюлетень Української Вільної Академії Наук у США.** Ню Йорк, лютий 1957, ч. 16, ст. 23. (Циклостиль).

● **Labor in Exile.** Рік VIII, ч. 75. Париж, 1957, ст. 20.

● Bulletin Institute for the Study of the USSR. Мюнхен, 1957, лютий 1957, ст. 64.

● **Овид.** Рік VIII, ч. 2-3 (79-80). Лютий-березень 1957. Шикаґо, 1957, ст. 48.

● **Листи до Приятелів.** Рік V, ч. 4 (50). Квітень 1957. Ню Йорк, ст. 16.

ВСЯЧИНА

БРАЗИЛІЯ МАЄ БІЛЬШ ЯК 61 МІЛЬЙОН НАСЕЛЕННЯ

За інформаціями Бразилійського Інституту Географії та Статистики, 13-го лютого ц. р. населення Бразилії переступило число 61 мільйон душ. Тим самим Бразилія переходить на сьоме місце між країнами, які мають найбільш населення, в такому порядку: Китай, Індія, СССР, ЗДА, Японія та Індокитай. Ще при кінці цього року Бразилія матиме 62 мільйони населення.

НІКОЛИ НЕ БАЧИМО 41% ПОВЕРХНІ МІСЯЦЯ

Ми завжди бачимо місяць, але не здаємо собі справи з цього, що з нашої землі можемо бачити тільки 59% тіеі плянети-супутника, а 41% недоступні для нашого зору. Це діється тому, що місяць крутиться довкола землі в такому самому часі, скільки треба, щоб він обкрутився довкола своєї осі.

В КАНАДІ ЖИВУТЬ ЛЮДИ ДОВШЕ

Ми взяли в руки 34 ч. українського часопису з Вінніпеґу „Новий Шлях" і прочитали рубрику „Відійшли у вічність", в якій була згадка про смерть 11-ох осіб. Одна з цих осіб померла в 87-му році, дві в 86-му, одна в 84-му, одна в 72-ому, одна в 70-му, а інші особи померли в віці між 54 і 67 роком.

СКІЛЬКИ Є РАДІОАПАРАТІВ У СВІТІ?

Статистичний річник Об'єднаних Націй за 1956 рік повідомляє, що на світі є 290 мільйонів радіоприймачів, з чого в ЗДА знаходиться 138 мільйонів, в Европі (за винятком СССР) 78 мільйонів, а решта в інших країнах.

У ЗДА є тепер 39 мільйонів телевізійних апаратів, а в Англії — 6 мільйонів; обидві ці держави разом мають 90% світової продукції телевізійних апаратів.

Статистика подає також інтересну вістку, що в 1955 році Зах. Німеччина займала вже в світовій торгівлі третє місце після ЗДА і Англії. Щойно за нею йшли Франція і Канада.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

Спорт

ЛЕВИ — ІҐЕЛС 3:3 (1:2)

Шикаґо, 16 червня 1957 р. — Неділя нервових переживань це найбільш підходяща оцінка зустрічі Левів із польською дружиною Іґелс. Довго очікуваний зудар цих двох лідерів шикаґівської футбольної ліґи, на жаль, не приніс дефінітивного вирішення, хто з них кращий, а залишив у ремісовому висліді 3:3 тему до дискусії на черговому осінню рунду. Леви, щоправда, залишилися на одну точку позаду, але натомість залягають ще в одній грі із Спартою, з якої тільки переможні дві точки поставлять нашу дружину на першому місці табелі.

Після програної 2:1 першої половини змагань, Леви завзято зірвались до офензиви в другій та пощастило їм до тої міри, що вирівнюють та здобувають ведення 3:2. На жаль, в останній хвилині змагань втрачають знов власні ворота, а часу не лишилося на стільки, щоб почати гру. Відношення воріт 3:3 лишилось таки вислідом дня. Втрату власних воріт треба приписати нерозважній грі нашої оборони, яка чомусь занедбувала криття противника. Напад Левів із своїх завдань вив'язався задовільно, однак хвилинами грішив у співпраці. Ворота для Левів добули: Дяченко 1, та Вахір 2. У передматчі резерва Левів виграла до резерви Іґелс у відношенні 5:4.

Склад Левів: Шиманський, Андрушко, Тищенко, Мелешко Терлецький, Романенко, Ляхів, Р. Маркевич, Куцан, Караван, Вахір, Страхновський, Лоско, Дяченко, Снилик.

М. Маркевич.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Посмертні Згадки

АНДРІЙ КЛИМ, член Відділу 254 УНСоюзу в Ню Бритен, Конн., помер нагло 30-го травня 1957. Полишив stareньку жінку, дві доньки і шестеро внуків. Належав 42 р. до УН Союзу. Похорон відбувся 3-го червня 1957 при участи Родини, Членів Відділу і Знайомих до місцевої церкви, поховано на укр. цвинтарі. — В. И. П.!
В. Романишин, секр.

ТОМА КРОКОШ, довголітній член Відд. 288 УНоюзу у Бетлегем, Па., помер 7-го червня 1957, проживши 75 років. Покійний родився в с. Дмухавець, пов. Бережани, Галичина. Залишив у смутку 3 синів, 2 доньки, 15 внуків і 1 правнуку. Похорон відбувся 10-го червня при участі Родини, Членів і Знайомих до римо-катол. церкви, а опісля на цвинтар св. Спасителя в Бетлегем, Па. — В. И. П.!
Д. Мушастий, секр.

ПАВЛІНА ГУТЬМАН, членка Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, померла у 73 році життя 8 червня 1957. Покійна була родом з Добромиля, Зах. Україна. Полишила в смутку дітей Дмитра, Івана, Павла, Анну, Марію, Зофію, Юлію і Стефанію, 24 внуки і 3 правнуки. Похорон відбувся 11 червня з укр. гр.-катол. церкви св. о. Миколая. Відпроваджено на цвинтар св. о. Миколая. — В. Й П.!
Т. Шпікула, секр.

ГРИГОРІЙ ШАМБЕЛЬ, довголітній член Т-ва Дарахівщина, Відд. 275 У.Н.Союзу в Джерзі Ситі, помер 9 червня 1957. Покійний походив зі села Дарахів, пов. Теребовля, Зах. Україна. Замешкав в Джерзі Ситі понад 50 років. Полишив в смутку сина Станислава, троє пасербів: Дмитра і Михайла та Анну, три невістки, одного зятя та сім внуків. Похорон відбувся 12 червня з похоронного заведення І. Ковальчик, 129 Grand St., Jersey City до кат. церкви св. Петра і Павла, відтак на цвинтар св. Хреста при участі Родини, Членів Т-ва, Приятелів та Знайомих. — В. И. П.!
В. Юрків, секр.

ТАРЗАН, ч. 3887. Таємничий секрет.

Тарзан звернувся до Ольги, з усміхом, щоб не викликати в неї тривоги...

Після того, інтуїтивно, нагло він зняв із неї корону!

Дівчина, приголомшена вчинком Тарзана, вхопилася обидвома руками за голову.